

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Pars posterior, in qua explicantur quæ sunt dubia,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

nat emendationem: unde ne poterit idem confessarius discernere an absoluerit debeat, vel ligare.

Adverte tamen ex Nauarr. in precedentium. 60. in hac re a iam esse rationem circumstantiarum: quam principalium peccatorum: quia enim hæc confitens, illas quoque implicite confitetur; si Confessario erudito iam fiat nota, non esse necesse de illis explicite confiteri. Sic, inquit ille, Sacerdos vel Monachus, qui confitetur se peccatum aliquod admisisse quod voto suo, vel statui directè sit contrarium: Confessario qui probè nouit ipsum esse Sacerdotem vel Monachum, non tenetur confiteri personæ circumstantiam, quamuis in infinitum aggrauet id ipsum peccatum, mutando speciem.

Adverte vero ex Medina in Cod. de confess. quest. 3. videri probabile, quod sufficere possit ad integritatem confessionis, quoad ea quæ iam sufficienter nota sunt Confessario, vt dicat Penitens: Accuso me Pater de illis peccatis quæ scis me commisisse. Sic, inquit ille, si mulier non habet alia peccata confitenda quam ea quæ cum suo Confessario commisit, satisfacit dicendo, Confiteor & deo me peccasse in illis quæ nosti me tecum commisisse. Item si aliquis extra confessionem verbo vel scripto omnem suam vitam peccaminosam Sacerdoti detexit, tanquam narrans historiam: volens postea ab illo absolui, facit satis si in illis omnibus, quæ reulit se reum esse eidem Confessario fateatur, poteritque absolui. Cuius doctrinæ fundamentum est, quod non videatur ad aliud necessaria peccatorum confessio explicita; nisi vt Sacerdos integram habeat notitiam de peccatis super quibus sententiam absolutiuam debet proficere. Vnde si Sacerdos habeat aliud sufficientem peccatorum Penitentis notitiam, ipseque Penitens se omnium illorum quæ Sacerdos nouit reum esse fateatur: siue ea cognouerit ex reuelatione ipsi vel alteri facta, siue ex facti euidencia, siue aliunde; id habendum est pro confessione ad hoc sufficiente, vt tali Confessario absolui possit is, qui se de illis cum dolore confiteri ait, & deprehenditur. Quanquam de consilio melius est integram de nouo confessionem instituire

105. Ex dictis ad iudicandum de integritate confessionis (ex qua potissimum, & ex cõditione pendet validitas illius) hæc proposito statuitur. Ad confessionis integritatem spectare, vt Penitens confiteatur omnia & singula peccata mortalia, quæ post factam diligentem conscientie discussionem memoriæ occurrerint; siue cogitatione tantum perpetrata sint, siue verbo, siue opere: siue publica sint & nota, siue secreta; item que ea de quibus dubitat an mortalia sint necne: aut quæ putat esse mortalia, quamuis reuera non sint: aut quæ putat se fecisse, etiam si reuera non fecerit: ita tamen vt confiteatur dubia tanquam dubia, certa tanquam certa, incerta tanquam incerta, & ea de quibus timet tanquam de eiusmodi.

POSTERIOR PARS CAPITIS.

In qua explicantur quæ sunt dubia.

S V M M A R I V M.

104. Peccata ante baptismum commissa, non sunt materia confessionis sacramentalis.
105. De obligatione Monachorum Benedicinarum ad confessionem mensuram.
106. Ab ea non excusatur Monachus habens tantum peccata venialia.
107. Solutio rationum contrariarum.
108. Non potest lege humana induci obligatio ad iterandam confessionem iam rite factam.
109. Solutio obiectionis in contrarium.
110. Doctrina Caietani, quod quadam peccatorum species non sunt de necessitate exprimende in confessione.
111. Fundamentum talis doctrinæ.
112. Contraria sententia tenenda, & cur.
113. Excepto casu, in quo diuersitas peccatorum obscurior esset, & eadem a confessario quam a Penitente ignoraretur.
114. Et casu in quo diuersitas esset tantum physica, non vero moralis.
115. Is qui determinate scit peccatorum suorum numerum tenetur illum determinate exprimere.

Valerij Tom. 1. Pars II.

V 3

Secun-

116. Explicandus est numerus peccatorum, non narrando hæc sigillatim ac seorsim, sed dicendo simul totum ipsum numerum.

117. Non explicatur sufficienter per verbum læpe, frequenter, aut multoties.

118. Affectus committendi peccatum intermissus & repetitus, non explicatur sufficienter, confitendo tantum ipsam commissionem.

119. Quas actiones peccati comites opus sit in confessione exprimere.

120. Qui scire potuit suorum peccatorum mortalium certum numerum, peccat mortaliter non confitendo illum.

121. Quomodo satisfiat præcepto confitendi peccatorum numerum, cum is certo sciri non potest.

122. Qui consuetudinem habuit committendi aliquod peccatum, qua ratione eidem præcepto satisfacere possit.

123. Duæ conditiones quibus eadem ratio est temperanda.

124. Solitudo mediocris in inquirendo numero certo peccatorum, sufficere potest ad satisfaciendum dicto præcepto.

125. Penitens quocumque modo confitendi peccatorum suorum numerum vt aut intentionem debet habere declarandi omnia quantum est in sua potestate.

126. Quid agendum sit, cum deprehensus fuerit error commissus confitendo vero similem numerum peccatorum.

127. Circumstantie aggrauantes ex vno genere in aliud genus: vel ex vna specie in aliam speciem.

128. De circumstantia virginis ætatis, an sit exprimenda in confessione de peccato carnis.

129. Circumstantie multiplicantes peccatum intra eandem speciem, vel facientes mortale de non peccato vel tantum veniale.

130. Circumstantie aggrauantes aut minuentes tantum venialiter.

131. Circumstantias diminuentes in infinitum non confiteri scienter, peccatum est mortale.

132. Circumstantia aggrauans peccatum intra eandem speciem exprimenda est in confessione, si illud de veniali faciat mortale.

133. Fundamentum, opinionis, quod de necessitate exprimi debeant circumstantie aggrauantes in infinitum in intra eandem speciem.

134. Fundamentum contrarie opinionis.

135. Quid tenendum sit in praxi.

136. Eversio fundamenti prioris opinionis.

137. Duo casus quorum exceptione restringenda est posterior opinio.

138. Quando consuetudo peccandi sit exprimenda in confessione.

139. Quomodo vt de specie, sic & de numero peccatorum iudicetur ex circumstantiis.

140. Notabile de confessione rusticorum, quoad circumstantias & numerum peccatorum.

141. Ad confitendum sufficienter circumstantiam, que per obliuionem omissa est, non est necesse repetere peccatum quod ipsa aggrauauit.

142. Confirmatio eius rei.

143. Circumstantiarum sicut & peccatorum non modo numerus, sed etiam species est exprimenda cum sua varietate, si sit varia.

H Actenus de iis quæ certa videntur, sequitur vt dubia proponamus & explicemus.

Primum dubium, An peccata mortalia ante baptismum commissa, confitenda sint de necessitate.

AD hoc paucis respondetur cum Medina in Cod. De confess. quest. 5. sub finem, non esse audiendum Angelum de Clauasio verbo confessio 2. num. 2. cum dixit talia peccata esse de necessitate confitenda. Nam pœnitentiæ Sacramentum, est secunda post naufragium tabula: seu remedium aduersus peccata mergentia nos in interitum institutum pro tempore quo illis delendis baptisimus non potest amplius vti esse; vt non potest cum commissa sunt in illius susceptione; vel post illius susceptionem; quia baptisimus nequit iterari. Peccata mortalia igitur de quibus est ex necessitate confitendum: sunt commissa aut sumendo baptismum indebitè (verbi gratia: sine firmo proposito nouæ vitæ) aut post baptismum ipsum susceptum. Accedit ad confirmationem: tum vti Ecclesiæ, nec talem confessionem exigentis, nec imponentis satisfactionem pro peccatis commissis ante baptismum; etiam si exigat illorum detestationem cum firmo proposito emendationis: tum etiam authoritas Concilij Trident. sess. 14. cap. 2. vbi proposita doctrina satis clare traditur.

104.

Secundum dubium est, An possit humana lege præcipi venialium confessio.

105.

Hoc inquitur propter *Clement. primam De statu Monach.* §. sane, ubi præceptum datur Monachis Benedictinis semel confitendi singulis mensibus. De quo Sotus in 4. distincti. 18. quæst. 1. art. 3. col. penult. sentit non obligare habentem solummodo venialia, sicut nec præceptum Cap. Omnis viri usque sexus. De pœnitent. & remiss. quoniam ut per hoc, ita & per illud Ecclesia intendit tantum declarare præceptum diuinum de confessione, illud abbreviando in Monachis: ut quo modo omnes fideles tenentur singulis annis confiteri, si habeant peccata mortalia, ita illi teneantur singulis mensibus. Eandem sententiam sequitur Sylu. *Confessio primo quæst.* 13. consequenter docens satis esse dictis Religiosis non habentibus mortalia, si se præsentent suo Confessori dicentes, nihil se habere necessario confitendum; sed se in multis leuibus deliquisse: sicut (inquit ille) de laicis tenet communis doctorum schola: nimirum illis non habentibus mortalia, sufficere ut proprio Sacerdoti se præsentent, dicentes nihil se habere necessario confitendum. Quibus eundem Sacerdotem debere credere monet à Victoria *De Sacram. num.* 129. v. & Sotus in seq. col. vltima: Addens exceptionem: nisi alia legitimâ viâ constitit talem Pœnitentem prauum & impostorem esse. Quamquam tamen iidem auctores alique communiter morent, vtile esse ut non habens mortalia, de venialibus confiteatur. Rationem reddit Nauarr. in *Enchir. cap.* 21. num. 34. quia per id augetur gratia, & minuitur pœna purgatorij, & renouatur propositum nunquam peccandi venialiter.

106.

Caletan. verò in *tomo primo opusc. tract. 5. quæst. 1.* & post eum Nauarr. *ad cap. Placuit, de pœnitent. distincti.* 6. num. 122. sentiunt eam esse dicti præcepti obligationem, ut Monachus cui imponitur habens tantum venialia, teneatur de aliquo eorum confiteri. Talis enim constitutio obligat absolute ad mensuram confessionem; anquam (perinde ac alia quæ ibidem præcipiuntur) conducentem maxime ad obseruationem monasticæ disciplinæ: cui se prouidere velle Pontifex ostendit. Cum ergo confessio fieri possit tam de venialibus quam de mortalibus; nihil sane est cur talis Monachus non habens mortalia excusetur à mensura confessione: si quidem venialia adhuc habeat de quibus sibi conscius, illam facere possit.

107.

Ad argumenta verò Soti respondendum est, negando dictum Clementinæ præceptum, esse tantum determinationem iuris diuini, sicut est præceptum Decretalis *Omnis viri usque sexus, De pœnitent. & remiss.* asserendoque esse præceptum humanum de vsu confessionis, tanquam medio valde accommodato ad restituendam & conseruandam Religiosam disciplinam: sicut & cum Religionum fundatores aut reformatores præcipiunt frequentem confessionis vsu, non intendunt determinare de eo datum præceptum diuinum: sed simpliciter vsu confessionis præcipere. Ratio autem cur præceptum Decretalis potius, quam Clementinæ in hac re censeatur tantum determinatio iuris diuini, est quod illa iniungat omnium peccatorum confessionem sub grauissimis pœnis; exclusionis ab Ecclesia in vita, & priuationis sepulturæ Ecclesiasticæ in morte. Id quod intelligi non potest, nisi de confessione mortalium, quam ius diuinum imponit. Namque de omnibus venialibus confitendis non potest rationabiliter dari præceptum, & maxime sub tam grauibus pœnis: cum impossibile sit homini omnia sua venialia peccata in memoriam reuocare; iuxta illud *Psal.* 18. Delicta quis intelligit? Adde quod habet à Victoria loco citato, consentaneum non esse Ecclesiam piam matrem filijs suis perfectioribus (quales censeantur qui tantum habent venialia) sub tam grauibus pœnis confessionem venialium imponere, quæ confiteri non tenentur qui habent mortalia.

Clementina autem memorata, cum absolute iniungat confessionem, relinquit liberum non habenti mortalia, perinde ac habenti, de quibus velit venialibus confiteri, dummodo de aliquibus confiteatur; nec transgressori aliam pœnam imponit, quam ut regulari subijciat disciplinam, id est, pœnæ quam regula dicit, ut gl. stat interpretatur ad verbum

Regulari. Quæ pœna in regula sancti Benedicti est (ut ex eiusdem regulæ declaratorio cap. 46. citat Iacobus à Grapheis, ipse Benedictinus in lib. 1. *Dei. aur. earum cap. 9. num. 11.*) quod non contenti semel in hebdomada imponatur, ut comedat in terra cum pane & aqua, & dicat suam culpam in Capitulo.

Quod vero Sotus & Sylu. adhuc vrgent: si daretur præceptum Ecclesiasticum obligans ad confitendum venialia, Ecclesia mutaret materiam Sacramenti, faciendo necessariam de non necessaria. Relicuit, negando id esse mutare materiam Sacramenti: quia ex Christi institutione, venialia sunt materia sufficiens Sacramenti pœnitentiæ: neque præcipere illorum confessionem, magis efficit illam quam ipsi obijciunt mutationem, quam vultere confessionem aut sub iuramento eam promittere. Cum ergo votum emissum de faciendâ confessione singulis mensibus, non reprehendatur tanquam alienum ab institutione Sacramenti pœnitentiæ: sed commendetur tanquam factum de opere supererogationis admodum salutari: nihil est cur vigeatur præceptum de eadem confessione perperam dari.

Tertium dubium, An ad peccata iam rite confessâ, iterum confitenda possit quis humano præcepto obligari.

De hac re satis fasè differit Nauarr. *ad cap. Placuit, de Pœnitentia distincti.* 6. num. 107. & aliquot sequen. statuitque post Gerlonem, Palud. aliosque nonnullos, quos commemorat, neminem sine suo consensu à quoquam homine, quantacumque polleat autoritate, posse obligari ad confitendum iterum peccata, de quibus iam legitime confessus est, & ab eis absolutus. Rationes ipsius sunt duæ. Altera, quod Ecclesia non obliget ad nimis difficile argumentum *cap. Alligant 26. quæst. 7.* valde autem difficile sit, iam factam mortaliū confessionem iterare: sicut & iam per solutam grandem pecuniæ summam iterum loluere. Vnde obijciunt quod antea dictum est præcipi posse confessionem venialium: ille occurrit *ibidem num.* 121. inquiring non valere hanc consequentiam. Statui potest, ut quis teneatur confiteri venialia. Ergo ut & teneatur confiteri mortalia iam confessa: quoniam nemo non videt durius esse his mortalia omnia confiteri, quam venialia & ea tantum quæ vultetis. Altera ratio ipsius est, quod habeatur ex iure communi, nullam esse necessitatem iterandi confessionem iam rite factam; ut ex extraug. communi Vas electionis, de hæret. Vbi statuitur contra Ioan. de Poliao, illos qui confitentur Fratribus potestatem generalem habentibus audiendi confessiones, non magis teneri eadem peccata confiteri, quam si ea confessi fuissent proprio suo Sacerdoti. Item ex *Extraug. Inter cunctas, De privilegijs. §. Caterum.* ubi expresse dicitur non esse de necessitate iterum eadem peccata confiteri. Nusquam autem inueniatur in eod. iure communi (adit in *proced. num.* 116. *idem Nauarr.*) neque vlla ratione probari possit iam legitime confessum & absolutum, siue à suo Parocho, siue à Fratribus, siue ab alijs potestatem habentibus, teneri de iisdem iterum confiteri.

Statutum autem Monachorum Cisterciensium (quod in ipsorum privilegijs à duobus Summis Pontificibus confirmatum Nauarr. *ibidem num.* 118. refert) ut omnes semel in anno suis Abbatibus confiteantur, ea quæ alijs Confessarijs prius confessi essent, & ab eisdem absoluti, non repugnat huic doctrinæ, quæ non procedit quando quis suo confitendo obligatur. Sicutigitur qui vovit, aut iuravit se facturum totius vitæ confessionem generalem obligatur ratione voti, vel iuramenti ad confitendum iterum peccata mortalia iam rite confessa: sic & qui regulam profiteretur præcipientem confessionis iterationem, ad hanc obligatur ratione talis præcepti cui sua sponte se subiecit. Quoniam ergo, inquit Nauarrus, qui Cisterciensium ordinem profitentur, tacite volunt se subicere omnibus illius ordinis statutis; ideo tacite & altem, consentiunt in obligationem iterandi confessionem peccatorum suorum: sicut is qui sacrum ordinem suscipit, obligat se ad castitatem seruandam.

Dubium

Dubium quartum, An omnes peccatorum species, etiam specialissima sint confitenda.

Causa dubitandi est quod vna ex parte quando sunt plures peccatorum species in vno actu, plura quoque sunt peccata in genere moris; sicut & sunt plures malitia seu defectus, repugnantes recte rationi. Quare qui de aliqua peccati specie tacet in confessione, non confitetur integre de omnibus & singulis peccatis suis; prout debet iuxta Conc. Trid. sess. 14. cap. 5. Et ne tergiverari liceat, Concilium expressè ibidem definit, circumstantias in infinitum aggranantes peccatum mutando speciem, confitendas esse de quibus magis dubitari poterat, quam de peccatis specie distinctis. Ex altera parte verò Caiet. in tom. 1. opusculi tractatu 5. quest. 3. sentit non esse necessarium in confessione exprimi eas peccatorum species, quæ vt plurimum notæ non sunt, & quibus non expressis Confessarius perinde condemnatus est vel absolutus penitentem, ac si eas expressisset, ita vt ea de causa, nullus sit opus diuersitate, siue in iudicio faciendo de statu Penitentis, siue in imponenda penitentia, siue in consilio dando, & siue in medicina adhibenda. Quam sententiam approbant Canus in relect. de peniten. par. 6. & Nauar. ad princip. cap. Consideret, De peniten. distinct. 5. num. 18. & vterq; Sotus Dominicus in 4. dist. 18. quest. 2. art. 4. concl. 2. & Petrus in Instit. Sacerd. De confessione lectione nona.

Fundamentum autem quo Caiet. nititur est differentia quæ cernitur inter iudicium purè vindictiuum, & iudicium medicinale institutum ad emendationem & salutem eius qui iudicatur. In illo enim exacta culpamur cognitio requiritur: ad hoc nimirum vt pœna tanta sit, quantum quis per culpas meritus est. In hoc verò non exigitur exacta cognitio culpamur, sed qualis & quanta necessaria est ad curacionem & emendationem malefactoris qui iudicatur. Cumque à Christo constitutum sit duplex iudicium, cui subicerentur fideles in peccatum prolapsi, vnum pro præsentis vita, & alterum pro futura: istud (quod nos vocamus iudicium extremum) est prioris generis, cum in eo exactissima è ab vnoquoque exigenda sine pœnæ, suis peccatis debita luxa illud Matth. 5. Non exies inde, donec reddas nouissimum quadrante. Illud verò (quod nos appellamus iudicium penitentiale) est posterioris generis: quia in eo non tam agitur vt Penitens puniatur, quam vt emendetur & saluetur; iuxta illud Ioan. 3. Non misit Deus filium suum in mundum vt iudicet mundum, sed vt mundus saluetur per ipsum. Quæ differentia, non obscure insinuat in cap. Omnis viri vniuersus De peniten. & remiss. cum dicitur: More petiti Medici, Sacerdos diligenter inquirat peccatoris circumstantiam & peccati: iuncto cap. Deus qui, eodem titulo: ex quo habetur moderandam esse penitentiam, non tam secundum quantitatem excessus, quam secundum Penitentis contritionem per discreti Sacerdotis arbitrium: pensatâ qualitate personarum, & consideratis circumstantiis omnibus, prout saluicorum viderit expedire. Vnde satis patere videtur in confessione ad iudicium ipsum penitentiale pertinente, non esse omnino necessarium exprimi eas peccatorum species, quæ nec admodum notæ sunt, nec in aliquo variant iudicium Confessarij circa statum Penitentis: nec impediunt tale profecti, quod accommo datum sit & salutare Penitentis ipsi.

Cæterum prior pars videtur tenenda absolute (vt tenet Suarez tom. 4. disput. 21. sect. 2.) propter auctoritatem manifestam Concil. Trident. sess. 14. cap. 5. & Can. 7. atque communem vt Caiet. fatetur Doctorum consensum: nimirum non esse satis sua peccata in genere exponere etiam dicendo; commisit tria peccata mortalia contra primum præceptum; aut admisit tria peccata luxuria; vel alio simili modo; & multo minus aliquo generaliori: vt dicendo multoties peccavi mortaliter contra Dei præcepta: tam variis modis mortaliter offendi Deum vt non valeam explicare: sed exponenda esse singula in specie sua: nempe dicendo. Contra primum præceptum offendi mortaliter per hæresim, desperationem, & superstitionem si talia sint tria illa peccata. Item peccato luxuriz offendi mortaliter per fornicationem, adultarium, incestum, & sic de similibus, addito etiam numero, si

iterata fuerint eiusdem speciei peccata, prout tradetur in explicatione sequentis dubij.

Posterior pars vero videtur admitenda tantum, vt modificatio prioris partis in duobus casibus. Alter est cum tam à Confessario, quam à Penitente inuincibiliter ignoratur diuersitas specifica talium peccatorum, quæ etiam vt plurimum sit ignota: quia enim ea obscurior est, Confessarius ad illius scientiam non ita tenetur, quin possit illam inuincibiliter ignorare: sicque fit, tum vt talis ignorantia non constituat scientiæ defectum, quo confessio redditur invalida: tum vt possit admitti quod habet Nauar. in citato num. 18. & in sequenti 113. doctrinam de confessione peccatorum in sua specie, non procedere in speciebus illis, quæ vt plurimum non sunt notæ. Quod si diuersitas illa dignoscatur vel à Penitente, vel à Confessario: non video cur vel ille non debeat eam exprimere, vel hic illum de ea exprimenda monere: nec sufficiat ita confusè declarare vt talis diuersitas non intelligatur aperi. Nam Concilium Tridentin. sess. 14. cap. 5. definit exprimenda esse in confessione omnia & singula peccata quæ post factam diligentem conscientiæ discussionem venerint in mentem. Deinde quod aliqua peccatorum diuersitas specifica, sit vt plurimum nota, & aliqua non sit: causa quidem sufficiens esse potest ignorantie inuincibilis: non tamen excusationis ab ea exprimenda in confessione: quia non impedit quominus continetur diuersæ virtuti, diuersoque præcepto repugnare malitiam moralem offensamque Dei, per quam varietur Penitentis status; vt in se, ita & iudicio Confessarij.

Alter casus (de quo in citata lectione nona Petrus à Soto intellexit Caietani sententiam) est, cum diuersitas specifica peccatorum fuerit tantum in genere nature: tunc enim quia malitia moralis in illis est eiusdem speciei, nihil est opus diuersitatem declarare, vt v.g. Si quis peccauerit in diuinando, vel prolubendo hæresim, satis est si dicat, Toties peccavi peccato diuinationis: neque necesse est addere, semel per pyromantiam, iterum per hydromantiam, ac demum per necromantiam. Item toties lapsus sum in hæresim; nec necesse est dicere, semel lapsus sum in hæresim Lutheranam, iterum in Caluianam, demum in hæresim nouorum Arianorum; quia in talibus non est diuersitas specifica moralis, sed tantum physica. Idem iudicium est de eo, qui peccauit per crapulam: nec enim necesse est, vt exprimat omnia ciborum genera quibus se ingurgitauit: sicut nec necesse est, vt fur exprimat se furatum esse argentum, aut aurum, aut pannum, aut aliud simile: dum modo rei pretium explicet. Ita habet alter Sotus in sequenti conclus. 6.

Dubium quintum, Quomodo in confessione explicandus sit peccatorum perpetuorum numerus.

Duplici responsione huic satisfaciendum est. Priore quidem, quoad eum qui sciuerit determinatè certum numerum suorum peccatorum: posteriore verò, quoad eum qui nesciuerit.

Respondetur ergo primò: scienti teneri talem numerum peccatorum exprimere: vt v.g. si sciat se decem vicibus peccasse, teneri determinatè dicere, decies peccavi. Ratio est quia cum numerus peccatorum necessariò aperiendus sit in confessione, vt omnium ore affirmari habent Nauar. & à Victoria ille ad princip. cap. Consideret, De peniten. distinct. 5. nu. 40 & hic de Sacramen. num. 78. Decimum autem vel centesimum peccatum perlicit, v.g. non minus sit peccatum quam primum vel secundum eiusdem speciei; sanè si non licet in confessione scienter tacere primum vel secundum, nec licet centesimum: proindeque certò sciens se decies peccasse si præ pudore aut alia simili de causa confiteatur dicendo nouies peccavi, peccat mortaliter vt expesserunt Sylu. & à Victoria ille Confessio 1. quest. vndecima sub finem & hic loco citato.

Nota autem primò, ex Soto in citato art. 4. col. 3. & aliis quos refert & sequitur Suarez tomo 4. disput. 22. sect. 5. num. 37. non esse opus ita exprimere numerum peccatorum eiusdem speciei, vt dicatur singula per se, & quasi hystoricè narrando: sed satis esse dicere vno verbo (quemadmodum habet Nauar. in Enchir. cap. 6. nu. 18. versu 16.) millies blasphemauit;

millies peccavi: millies feci contra meum votum, vel iuramentum; decies consultui alicui, vt in peccato mortali peffue- rareret; aut illud toties feci ad finem fornicandi, & sic de aliis: nisi forte aliquod talium peccatorum haberet annexam circumstantiam mortaliter aggrauantem, ratio enim eius esset de illo scotifim facienda particularis mentio. Ratio vero talis doctina est: tum quod breuitas, quae vna est de perfectionibus confessionis, id exigat: tum quod vsus peccata sua nar- randi, ita ferat.

117. Nota secundò (quod ex Caiet. habet Nauarr. ad supra me- moratum principium num. 42. & 43.) ad exprimendum in con- fessione peccatorum numerum, non suffi- ere vt Poenitens dicat: sepe, seu frequenter, seu multo- ties tale peccatum comi- si. Ratio est, quod aliter sit iudicandus, & meden- tus is qui bis tantum quam qui centies furatus est. Verbum autem, siue sepe, siue frequenter, siue multo- ties: in duobus a- ctibus verificatur; iuxta glossam cap. Monasterii, de vita & honeste Clerici. verbo Frequenter: receptam ab omnibus vt Nauarr. no- rat. in cit. num. 43. Ideoque nihil amplius ad declarati- onem peccati sui teneretur dicere qui centies, quam qui bis furatus esset: quod patet esse à ratione alienum, cum certum sit non posse extali declaratione sufficiens de illius statu iudicium ferri à Confessario; cum relinquat eum dubium & in- certum in eo de quo posset & deberet certiorum ipsum face- re: perinde feliciter ac ille qui sciens se furatum esse, aut peric- rasse, dicit: si furatus sum vel peccauerim confiteor. Nam si- cut hic circa peccati speciem, ita ille circa numerum deficit in modo declarandi sua peccata.

118. Nota tertio: quamuis in confessione sufficienter exprimi censetur interior affectus per actum externum, qui ab eo provenit: vt interior affectus furandi, per furtum: ita vt sufficiat confiteri dicendo furatus sum, nec opus sit addere habui voluntatem furandi, quia hoc ex illo factis intelligitur. Attamen cum iterati fuerint plures affectus non coalescentes in vnum numero) vt quando vno cessante per expressam mutationem intentionis, alter resumitur) tunc non sufficit solum actum externum exprimere, quia per eum non intel- ligitur talium affectuum numerus: quem confiteri oportet non secus ac numerum actuum externorum: quandoquidè obligatio confitendi ad verumque genus peccati pariter ex- tenditur iuxta Concil. Trident. sess. 14. cap. 5. Sic igitur (vt ex Maiore habet ibidem Nauarrus) qui decies voluit ali- quid ultra sortem vi nutui capere, etiam circa eandem pecuniam, non fatiscit si dicat se semel dedisse pecuniam ad vsuram, nisi adhuc exprimat se decies id facere voluisse.

119. Nota quarto quod habet Sotus & Nauarrus: ille in cod. art. 4. col. 11. & hic tum in sequenti num. 48. tum in Enchir. cap. 6. n. 16. & 17. quando multae actiones sunt de se dispositiones ad vnam aliquam finalem, non esse quidem necessarium illas explicare, si haec completa fuerit: vt qui hominem interfecit, non teneatur dicere; quod in sidatus sit illi, quod gladium eduxerit animo interficiendi illum, &c. quia tales dispositio- nes cum illo suo fine idem numero peccatum constituunt: cum sic malitiam eius induant, vt sit eadem omnium, sicut omnium partium corporis eadem est anima. Si vero ea ipsa finalis actio non fuerit completa (vt si praedictus non inter- fecerit) necessarium esse actiones quae ad eam dirigebantur, exprimi in seipsis: quandoquidem in illa (cum non sit) exprimi nequeunt. Idem est iudicandum de peccatis, quae sunt quidem actiones annexae alicui peccato externo, sed non sunt dispositiones de se ad illum praeviae: ad quod ordinantur tantum ex intentione peccantis: vt si quis ad occidendum inimicum, ascendit sibi socium, aut ad violandum puellam in- terposuit alium, qui eam ad id sollicitaret: id enim & aliud e- iusmodi exprimendum est in confessione: neque sufficeret dicere interfeci hominem; aut puellam violavi. Ratio est quia eius generis dispositiones non habent cum actione fi- nali connectionem per quam haec possit, illa intelli- gantur intervenisse. Atque haec characterus quoad eum qui determinare se peccatorum suorum numerum.

De modo explicandi numerum peccatorum, cum is non scitur determinate.

120. **Q**uoad eum vero, qui nescit peccatorum suorum nu- merum, respondetur si per latam suam culpam nesciat: puta quia de ea re non praecogitavit cum potuerit, pec- care mortaliter tacendo numerum suorum peccatorum, nec valere illius confessionem, prout expressit Nauarr. in praes. num. 14. Et confirmatur quia talis reticentiae, quae tollit con- fessionis integritatem à Christo institutam, nulla datur iusta causa.

121. Sin debita diligentiam habuerit quidem; sed nescire poterit certum suorum peccatorum numerum, debere prout idem addit, secum rationem ponere, quoties in die, vel hebdomada, vel in mense, plus minusve peccatum illud ad- miserit; & verosimiliorem numerum exponere dicendo v. g. decies circiter peccavi: quod suffi- cere cum nescitur certus peccatorum numerus Caiet. probat in primo i. opus. tract. 5. quest. 3. quia peccatorum numerus declarandus est in con- fessione, non vt fiat differentiam in iudicio absolute sed vt fiat differentiam in iudicio salutari: siue prout habet Pe- trus à Soto in citata lectione nona, quia iudicium hoc, non ad integram peccatorum punitionem, sed ad salutem potius animarum ordinatur. Quamvis autem iudicium absolute re- quirat notitiam omnium rerum de quibus ipsum sciendum est; attamen prout ordinatur ad iudicium salutem, mutatio- nemve mali status in bonum, tam exacta cognitio non re- quiritur, sed verosimilis sufficere potest ad adhibendam me- delam convenientem.

122. Vnde ait Caiet. quod communiter approbatur, quando consuetudo peccandi praecessit: non esse necessarium vt Poenitens vel Confessarius de huiusmodi numero etiam ve- rosimili sollicitus sit: sed potius de explicando statu per tem- pus & frequentiam perpetrationis delicti: nempe, quod per tantum temporis, vt per decennium, consuetudine habue- rit quotidie peccandi: quod per integrum annum omiserit diuini officii recitationem ad quam tenebatur, quod absque legitima causa non seruauerit ieiunia Ecclesiastica, & sic de similibus casibus: in quibus ex declaratione frequentiae & procliuitate peccandi, status Poenitentis ad illius curationem magis intelligitur, quam ex declaratione verosimilis nume- ri. Sic cum eod. Caiet. Nauarr. & à Vict. aiunt: ille ibidem num. 15. & hic De sacra mon. num. 178. si audienda sit meretrix ad po- nitentiam conuersa; quae decem annos in lupanari fuerit, non sit opus eam sollicitam reddere; an centum millia peccato- rum commiserit plus minusve, sed satis erit vt ita dicat, Ego decem annos fui in hoc vitio quoslibet homines (quoties Sacerdotes vel alios voto castitatis adstrictos, quoties con- iugatos vel solutos; non est necesse eam multum sollicitam reddere addit Caiet.) admisi: & in qualibet hora parata fui admittere. Ratio est, quia ex eo Confessarius tantam accipit notitiam, quanta illi necessaria est ad finem confessionis co- sequendum; seu ad prudens iudicium & remedium adhi- bendum ad peccatricis confidentis curationem spiritalem. Ad cuius doctrinae confirmationem induci potest illud cap. Consideret, De poenitent. dist. 5. Consideret quantum perseuerauerit, & desinat quod perseueranter pecca- uit.

123. Eam autem Sotus in eodem art. 4. non longe ab initio, censet temperandam duabus conditionibus. Altera est, vt in- uenerint circumstantiae mortaliter aggrauantes, quae periculum generale confitendi modum non satis intelligantur, tales explicentur: vt si dicto modo Confitens meretrix ad- miserit flagitium contra naturam, aut consanguineo com- mixta sit. Altera est, vt si absque magna difficultate fieri pos- sit, frequentia distinctè exprimatur, dicendo quoties in die vel in hebdomada vel in mense peccatum perpetratum sit durante ea consuetudine: quoniam (inquit Sotus) etiam si duae mulieres sint eodem tempore, mente ad turpitudinem paratissimae, vna tamen potest eodem tempore decies opere peccare; & alia centies: quarum proinde est diuersa ratio: sicut & duorum latronum ad omne factis paratorum, quorum alter magna & multa fecit latrocinia, & alter tantum pauca, & forte exigua. Itaque debet dicere toties fere aut paulo plus vel minus, id mihi accidebat in die, aut in hebdo-

mada, aut in mense. Tunc ergo demum tempus confuetudinis generaliter sicut propositum est, expressisse sufficit, cum peccatorum numerus ita excreuit, vt Pœnitens nequeat facile illum inire: sicut accidit ei qui assiduum habuit consuetudinem iurandi, aut qui perinde ac maritus concubinam in domo & lecto habuit. quam difficultatem aduertens Confessarius, non debet nimium instare vt Pœnitens ipse per singulos dies, vel hebdomadas, vel menses dicat numerum peccatorum: quia dum ipse ad talem supputationem cogitur, sapissimè incertum numerum confitendo: mentitur. Ita notatà Victoria in eodem num. 178.

Præmonens non esse necessarium magnam adhibere diligentiam ad cognoscendum distinctè certum numerum peccatorum. Cogitat aliquis (inquit ille) se falsum iurasse multoties, semel in qualibet septimana, paulo pl⁹ vel minus; sique amplius cogitaret vel fatigaret se, posset reperire certum numerum: dico quod illud non est necessarium. Nam dum modo parum plus vel minus attingat numerum peccatorum, licet non determinatum, nihil impedit eorum quæ sunt in confessione faciendâ in ordine ad salutem Pœnitentis. Non enim impeditur absolutio, cui sufficit talis notitia: nec satisfactio quæ non est imponenda ad æqualitatem, sed prout confessarius cognito sufficienter statu pœnitentis, arbitratus fuerit. hæc ille.

Admonet idem Caiet. loco cit. quia Pœnitens ad reconciliationem suam cum Deo tenetur accusare se de omnibus mortalibus, ipsum consequenter teneri intentionem habere explicandi in confessione omnia sua peccata mortalia, illaque comprehendendi sub quocumque dicendi modo, quo vteretur confitendo. Neque enim per ante assignatos modos, liberatur Pœnitens vel confessarius à molestia difficultatis investigandi certum numerum peccatorum: sed iudicantur ad facillorem rationem explicandi peccata omnia iuxta Christi institutionem. Addunt Sylu. & Nau. ille confessio. 1. quest. 11 in fine, hic verò ad princ. cap. Consideret. De pœnit. dist. 5. num. 61. numerum peccatorum satis manifestari, quando ex complexu verborum confitentis, Confessarius eum æque intelligit, ac ipse confitens.

Admonet præterea Sotus & Victoria: ille in citato art. 4. & hic in sequenti num. 179. cum in confitendo incerto numero notabilis error fuerit commissus, si postea deprehendatur, confitendum esse de excessu si fuerit notabilis, non item si notabilis non fuerit. Exempli gratia, aliquis confessus est se decies peierasse, paulo pluries: postea verò deprehendit se peierasse vices, tenetur confiteri eas vices quæ numerum prius dictum excedunt: non item si deprehendat se duodecies peierasse, quia antea dicens (paulo pluries) duas illas vices complexus est, quantum potuit moraliter. Cuius doctrinæ ratio est, quod integritas perfectionem confessionis non ita exigatur, vt hæc necessario debeat semper esse omnino conformis peccatis ipsis: sed sufficit conformem esse secundum facultatem & conscientiam Pœnitentis; quod est moraliter modo satis innotescere Confessario, vt possit de illis ad hoc forum accommodare iudicare. Quod Suarez tangit tomo 4. disput. 22. sect. 5. in fine. Esse vero simul cum numero in tali casu exprimendam peccati speciem, dicens. g. numerus peccatorum de quo non sum confessus, est trium furto, quatuor periuriorum, sex detractionum: non autem in genere tredecim peccatorum mortalium: patet, quia confessio obliuorum recurrentium in memoriam faciendâ est eodem modo quo facta fuisset in præcedenti confessione si memoriz occurrissent. At facta fuisset dicendo ter peccavi furando, ter peierando, &c. alioqui non fuissent distinctè expressa omnia peccata secundum propriam ipsorum speciem.

Sextum dubium est, An solæ circumstantiæ in infinitum seu mortaliter aggravantes mutando speciem, sint de necessitate confitendæ. Cui vt satisfaciamus, supponemus ex Nauar. in Enchir. cap. 6. num. 3. inter circumstantias aggravantes mortaliter peccatum, cum eodem confitendas de necessitate, congruenter definitioni Concilii Trident.

sess. 14. cap. 5. numerari sequentes.

Quatuor genera circumstantiarum aggravantium.

SECTIO I.

Primo quidem, eam quæ trahit peccatum ex vno genere mortalis ad aliud: vt cum quis furatur ad mœchandam: qui non satis diceret in confessione commisi furtum sed debet exprimere circumstantiam finis per quem tale furtum rationem induit fornicationis: quæ genere distinguitur ab illo.

Secundo verò, eam quæ trahit peccatum ex vna specie mortalis in aliam eiusdem generis: quomodo circumstantia obieci in peccato carnis, facit vt quod sine eadem circumstantia, tantum esset simplex fornicatio, sit vel stuprum commissum circa virginem, vel adulterium circa personam coniugatam, vel incestus, circa personam consanguineam aut affinem vel sacrilegium circa personam Deo dicatam.

Vbi nota obiter ex Soto in 4. dist. 18. quest. 2. art. 4. col. 13. non esse necessarium vt Confessarius cum pueri aut puellæ mentalem consensum in rem venerata confitentur, suffundere seipsum, & illos vel illas pudore; interrogando an sint virgines, ad declarationem circumstantiæ stupri. Ratio illius est, quod in stupro simplici, seu à quo abest violentia, non cernatur modus iniuriæ, in qua sufficienter fundetur peccati species distincta à fornicatione, sicut in raptu, vel adulterio vel huiusmodi alijs. Quanquam, vt idem addit, quando confitentur opus perpetratum, bonum est querere, an fuerint virgines, quia siue stuprum fuerit diuersæ, siue eiusdem speciei, graue sibi detrimentum eo ipso intulerunt, perdendo irrecuperabilem virginitatis aureolam. Obijcit autem aduersus Sotum Nauar. in Enchir. cap. 6. num. 7. quod stuprum mentale & externum sint eiusdem speciei: sed facile est occurrere, quod Sotus fundetur in eo, quod stuprum externum adferat secum damnatum, quod pure mentale non adfert, quantumuis eiusdem speciei sit.

Tertio autem numerari eam quæ multiplicat peccatum in eadem specie mortali; vt facit circumstantia temporis, quâdo quis non audit sacrum die dominico: in quem incidit festum S. Ioannis Baptistæ (exempli gratia) ita vt non sufficiat dicere, semel omni sacrum die festo: sed addendum est illum diem fuisse Dominicum & sacrum D. Ioanni Baptistæ; quia in hoc casu, sicut & in duobus præcedentibus, non vnum sed duo peccata committuntur transgressione duorum præceptorum, diuersam obligationem imponentium: cum sic sint inter se diuersa, vt vnum non includatur in altero, ne ceterum sit alterius renouatio circa actum eundem specie. Neque mirum videri debet vno actu committi duo peccata eiusdem speciei: quia qui culpabiliter dispendens bombardam occidit decem homines, committit decem homicidia, quæ omnia debet in confessione exprimere ita vt dicendo tantum, commisi homicidium, non satisfaciatur, sicut satisfaceret si tantum vnum occidisset.

Quarto denique, numerari eam quæ de non peccato, aut de peccato tantum veniali facit mortale: quia mortalis circumstantia, cuiusque accidat, semper constituit mortalem Dei offensam: & ideo in confessione de necessitate exprimendam. Sic ille, qui pauperi dedit elemosynam, vt induceret ipsum ad perpetrationem homicidij: aut furatus est calicem socij, vt eum prouocaret ad blasphemandum, licet non teneatur confiteri de tali elemosyna vel furto, tenetur tamen de vtriusque circumstantia: nempe de fine mortaliter malo.

Quatuor alia genera circumstantiarum.

SECTIO II.

Supponimus secundo, cæterarum circumstantiarum quatuor esse genera. Primum earum, quæ in finitum, seu venialiter tantum aggravant peccatum: de quibus certum est quod possint subijci confessioni, sed non esse necessarium eas subiicere: quoniam par est ratio earum, ac peccatorum venialium, vt bene ait Nauar. ad ante memoratum principium cap. Consideret num. 14. Cum quo in Enchir. cap. 6. nu. 4. inde inferes peccantem ob fiduciam, quod postea veniam obtinebit, non teneri de necessitate id confiteri: quia non est circumstantia multum aggravans, immo potius imminuens peccatum.

Secundum est earum quae minuunt tantum venialiter, vt quando mulier inuenta sola in loco secreto, multis blanditijs & tactibus impudicis donisque illecta, consenserit turpitudinibus; aut quando famem patiens in necessitate, non tamen extrema, furatus est: cuiusmodi circumstantias quamuis plerique putarint esse de necessitate tacendas in confessione: eo quod declaratio illarum videatur excusatio peccati, non accusatio: Nauarrus tamen in sequenti numero 6. alique plures (quorum meminit Henriquez lib. 5. Summa Theologiae Moral. cap. 7. §. 3. lit. N. O) tenent contrarium: nullam nimirum obligationem esse: illas tacendi; sicut nec dicendi: quia nec ratio, nec lex vlla dari potest, quae sufficienter talis obligatio probetur: neque eas exprimeas cum peccato suo, excusat se; quia sufficienter culpam quam habet imputat sibi, nihil adiciens ei aut detrahens. Quoties, vt addit Nauarrus Confessarius de illis Penitentem interrogat ad plenioris cognitionem peccati: is responderet tenetur; ac etiam non interrogatus, illas confiteri (salua tamen confessionis discretione; quando ex illarum occultatione Confessarius caperet occasionem alicuius mali; aut, iuxta illud Ecclesiastici 41. Curam habe de bono nomine) Penitenti esset propriae famae consulendum. Sic puella, quae inuenem admittit praesens inopia, vel mortis metu, quamuis peccauerit mortaliter: tamen ad consulendum suae famae debet exprimere illas circumstantias necessitatis vel mortis: quibus peccatum ipsius multum minuitur. Quae doctrina est Soti & Francisca Victoria: illius quidem loco lib. 3. c. 8. & huius de Sacram. m. 75.

Tertium genus circumstantiarum, est earum quae diminuunt peccatum in infinitum, id est, de eo quod alioqui esset peccatum mortale, faciunt non peccatum, aut peccatum tantum veniale. Exemplum est, cum quis capitalicium, sed extrema necessitate compulsus: aut communicat in diuinis cum nominatione excommunicato, sed id facit sine plena aduertentia. Illa enim extrema necessitas acceptionem alicui facit non peccatum; & defectus plenae aduertentiae facit illam communicationem cum excommunicato, esse tantum venialiter malam, quae cum plena aduertentia esset mortaliter mala. Cuiusmodi circumstantias de necessitate esse in confessione exprimeandas sententia est communis teste Nauarrus in eodem cap. 6. m. 6. quam à Victor loco citato probat: quia mendacium alioqui est tale quid dicere in confessione: cum tanquam mortale proponatur, quod non est: in quo peccari potest mortaliter (quod Sotus in eod. art. 4. col. 7. arguit) sicut & expresse mentiendo circum mortale. Itaque si ille qui in exemplum allatus est, confitendo absolute de industria dicat furatus sum notabilem quantitatem: aut Missam audiu cum nominatione excommunicato, grauer peccat; quia cum verba illa de se indicent peccatum mortale, cuius non est reus, fallit Confessarium in materia notabili.

Quartum & postremum genus est earum circumstantiarum quae aggravant in infinitum intra eandem speciem: quae aggravatio interdum sic fit, vt peccatum quod in se paruum est seu veniale, fiat magnum seu mortale, Exemplum est, cum quis furatus est quinque asses, existimans se furari quinque nummos aureos: tuncque dubium non est quin circumstantia aggravans aperienda sit in confessione: idque etiam si mentalis tantum culpa fuerit, quae inde non desinit ratione haberi peccati mortalis in confessione exprimeandi de necessitate. Interdum vero sic fit, vt peccatum, quod iam in se magnum, mortale est, duplo aut amplius fiat maius, vel etiam maximum; & de talibus circumstantiis dubitatur an sint de necessitate in confessione exprimeandae: vt v. g. An ei qui furatus est centum nummos aureos sufficiat dicere. Commisi furtum mortale, perinde ac si vnum tantum aureum furatus esset: an vero teneatur exprimere quantitatem, per quae tale furtum intra eandem speciem (vtrumque enim est species furti) aggravatur supra furtum vnus aurei.

Difficultas de circumstantiis aggravantibus in infinitum intra eandem speciem: nlm sint de necessitate exprimeandae in confessione.

SECTIO III.

De hac in vtramque partem varios auctores referunt Henriquez & Suarez: hic tomo 3. disputat. 22. sect. 3. & ille lib. 5. cap. 7. lit. Q. & V. Duorum nobiliorum & in docendo

accusatorum meminisse sufficiet Soti & Nauar. quorum ille partem affirmantem & hic negantem propugnat.

Partis affirmantis autem fundamentum Sotus in 4. dist. 13. q. 2. art. 4. col. 16. itud constituit potissimum; quod is qui contine peccat tota vna hora: v. g. continuando sine interruptione propositum occidendi inimicum, non minus peccet caeteris paribus, quam is qui eodem tempore ter aut quater in interruptum tale propositum repetit; nec item qui semel furatus est centum aureos, quam is qui totidem furatus est cubus vel pluribus vicibus; aut qui semel flagrantissimo in aliquem exarsit odio, quam ille qui bis vel ter profectus est aliquem odio non adeo vehementi: nec etiam qui extra templum furatus est mercatori centum, quam qui decem in templo: aut qui prudens & sciens laicam interfecit, quam qui imprudens, cum aliqua tamen sua culpa, occidit Sacerdotem. Quare non minus ad integritatem confessionis pertinet, vt declarentur circumstantiae mortaliter aggravantes peccatum intra eandem speciem, quam numerus aut circumstantiae mutantes speciem, quemadmodum ostendunt exempla proposita: tum de quantitate, quae est circumstantia obiectum de continuatione & intensione, quae sunt circumstantiae modi, non mutantes speciem. Ad confirmationem facit, quod Confessarius de peccatis censere debet, non tantum ex ipsorum numero & specie, sed etiam ex grauitate iuxta quam debeat Penitentibus iniungere satisfactiones salutares pro facultate ipsorum, & criminum qualitate: vt leuissima quaedam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum particeps efficiatur ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 8.

Partis autem negantis praecipuum fundamentum Nauarrus in Enchir. cap. 6. num. 7. & ad prin. ip. cap. Consideret, de penitent. distinct. 5. num. 6. & aliquos sequentibus, ponit, tum quod confessiones esse penae impossibiles; & conscientiarum quaedam tortura. Si enim tantam difficultatem experiuntur Penitentes, & Confessarii in perquirendis circumstantiis specie mutantibus, & numero peccatorum: quid quae sit exanimari debeat vnus cuiusque peccati grauitas, ad declarandum illius notabilem excessum, cum pauca sint etiam vnus speciei peccata, quae non sint alia aliis maiora ratione personae, aut modi, aut morae, aut antecedentium, aut consequentium. Neque dum penitentes Confessario importuni sunt subinde redeuntes, ac accentes, Non satis expressi vehementiam affectus cum qua turpitudinem commisi, nec moram quam in ea committenda traxi, nec oscula & eiusmodi alia quibus ad illa missi viam munui: vix eis potest alia ratione satisfieri, vt tura & tranquilla maneat conscientia ipsorum; quam dicendo istiusmodi quae in genere morum non mutant speciem, nec agent numerum peccatorum, non esse de necessitate confitenda: Ad quae & ad alia similia incommoda quae loco posterius citat. persequitur Nauarrus ad idem confirmandum: ratio haec accedit, quod praecipuum confessionis sit posituum, obligans ex sola Christi Domini voluntate: de qua quamdiu non constet extendi ad aliquid ipsum nequit dici necessario comprehendere praecipuum confessionis. At Christi voluntatem fuisse obligare fideles ad confitendas suorum peccatorum circumstantias aggravantes intra eandem speciem, non constat; neque sacrarum literarum auctoritate, neque Sanctorum Patrum Ecclesiae traditione; neque Conciliorum definitione, vt satis indicatur per illud quod Concil. Trident. sess. 14. cap. 5. tradendo doctrinam fidei Catholicae tenendam de confessione, docendoque de quibus ea sit ex necessitate facienda: meminere tantum peccatorum omnium & singularum ac circumstantiarum quae in infinitum aggravant, mutando speciem: relinquens liberum vt in speculatione, sic & in praxi sequi vtramuis propositi dubij partem, tanquam probabilem: vt pote nobilium Doctorum auctoritate, & rationum satis validarum firmamento munita.

Ceterum quidquid sit in speculatione, puto in praxi posteriori sententiam tanquam benigniorem sequendam esse, quando in eo genere nihil actum est contra consuetum modum peccandi; aut quando peccata sunt quae nihil nocent proximo, vt interna, & ea quorum aggravatio est in sola mora temporis, aut in sola intensione actus voluntatis: Nam ea sententia multum demit de illo horrore patefacien-

di liberè anime fuz statum, quo plerique à falutari confef-
fio- nis vfu retrahuntur. Si enim difficultatem experiuntur in
enumerandis fpeciatim fuis peccatis, & in eorum numero
declatando: quid quæfo fiet, fi ab eis exigatur vt declarent
quanto tempore in vnoquoque malo voluntatis propo-
fito, aut in dicto, vel opere illicito moram traxerint: quoties
illud interrumpere & ab eo abstinere potuerint nec fecerint:
quanta rationis plena aduertentia feu iudicij plenitudine
peccauerint. Aut certe fi non vincantur rei difficultate, fed
hac quoque ex parte fatisfacere confeflionis integritati con-
ftruant; in anxietatem & confcientiæ quamdam torturam
incurrant, dum fubinde timent ne fatis plene huius vel illius
grauitatem expreflerint: & fic pace vix vnquam fruuntur:
quod eft magnum impedimentum guftandi quam fuis fit
Dominus, vt inflammemur ad illius amorem, in quo per-
fectum noftro bonum confiftit.

136. Fundamentum verò alterius fententiæ, ex eo tollitur;
quod obligatio confitendi peccata & circumftantias, tora
fit à Chrifto voluntarie nobis declarata: atque talis voluntatis
obligandi nos ad confitendum circumftantias non mutan-
tes peccati fpeciem, nullam habeamus certam declarationem:
fiue per expreflum aliquem facræ Scripturæ textum: fiue
per aliquam Ecclefie traditionem aut definitionem: fiue
etiam per neceffarium aliquem rationis difcurfum. Nam is
maximè eft: quem Concil. Trid. loco citato vifurpar ad o-
ftendendum circumftantias mutantes peccati fpeciem, effe
de neceffitate in confefione exprimendas: quod fcilicet pec-
cata ipfa fine illis, neque à Pœnitentibus integrè exponan-
tur, neque iudicibus innotefcant fufficienter, vt de grauitate
crimini re ètè cenfere poffint ac pro illis pœnam quam o-
portet imponere pœnitentibus. Talis verò difcurfus non eft
neceffarius refpectu circumftantiarum non mutantium pec-
cati fpeciem: cum procedat facta fuppoftitione institutionis
Chrifto de remiffione peccatorum obtinenda per formam
iudicij, requirantis quidem ipforum peccatorum manifefta-
tionem, fed talem tantummodo qualem eadem fua inftitu-
tione Chrifto ipfe voluit. Voluiffe autem manifeftationem
eiusmodi fieri confefione peccatorum cum omnibus cir-
cumftantijs ipforum: tam non mutantibus quam mutantibus
fpeciem, nihil pro certo exploratum habetur, fed in o-
pinione relinquitur. Iam quod Concilium Trid. probat
confitendas circumftantias mutantes fpeciem, quia Sacer-
doti innotefcere debent peccata Pœnitentis, vt huic pœnam
quam oportet ille imponat: intelligendum eft, non quod
caufa totalis & integra confitendi circumftantias quæ mutant
fpeciem, fit absolute; quod per illas cretcat peccatorum ma-
litiæ, fed quod malitiæ fimul & numerus peccatorum per illa
augeatur, atque teneamur ex Chrifto inftitutione omnia pec-
cata noftro mortalia confiteri. Circumftantia autem non mu-
tans fpeciem licet augeat malitiæ, non augeat tamen nume-
rum peccatorum: ideoque definitio Concil. Trid. ad eam ex-
tendenda non eft. Ad quod facit illud notatum à Nauar. in
Enchir. cap. 6. num. 7. quod multi fanctiffimi ac doctiffimi viri,
qui eidem Concilio interfuerunt, de hac re poftea differue-
runt, tanquam pofta in opinione: quod non feciffent, fi al-
iquid determinatum effe de fide cognouiffent.

137. Attamen pofterior ipfa opinio reftingenda eft ex Nauar.
in. feq. num. 8. exceptione duorum cafuum, alter eft, in quo ta-
li circumftant à tacta, regitur Confelfario referuatio pec-
cati cum tali circumftantia perpetrati. Sic enim cum certæ
quantitatis furtum Epifcopo referuatur per fynodalem con-
ftitutionem, non eft fatis dicere furtum: fed dicendum
eft in tali quantitate: aut etiam regitur excommunicatio im-
pofita ob peccatum cum tali circumftantia commiffum: fic
cum in bulla Cœna Domini excommunicentur mutilantes,
vulnerantes aut interficientes peregrinos Romæ deuotio-
nis caufa accedentes, is qui aliquem huiusmodi interfecit,
non confitetur fufficienter dicens, commiffi homicidium;
nifi addat circumftantiam hominis occifi, ratione cuius ex-
communicationem incurri nouit. Aut item regitur reftitutio
aliqua faciendâ, ratione cuius talis circumftantia aperien-
da eft; quia Confelfarius debet ex ea iudicare de facultate
Pœnitentis, reftitutionem ipfam faciendâ; & arbitrari quan-
do & quomodo fit faciendâ, aut demum ex eodem Nauarro
ad memoratum principium cap. Confideret. num. 14. eo quod con-

138. feflio, fiue explicita fiue implicita, numeri verofimilis pec-
catorum, aliter fieri nequeat: quoniam is ipfe numerus in
tali circumftantia continetur aut certe per eam indicatur.
Namque longa peccati continuatio, aut vehementia, ex ma-
gna intentione prauæ affectus, vt plurimum, non modo ma-
litiæ, fed etiam numerum peccati augeat fiue per fe, fiue per
aliquid concomitans. Sic ille qui ita incenfus eft ira, vt im-
micum occidens delecet fe in vulneribus ipfius, non tan-
tum admittit homicidium, fed etiam peccatum fœnitie (de
quo D. Thom. 2. 2. quæft. 159. art. 2.) quod quidem Pœnites ra-
ceret ratiâ cū cunftantia modi quo perpetravit homicidij:
& fic de alijs id genus. Alter cafus eft, quando Confelfarius
talem circumftantiam interrogat, nec ea fileri poteft abique
periculo alicuius fpiritualis incommodi: immo & patri ratio-
ne, fi non interroget quidem, fed à Pœnitente cognofcatur;
nempe fe non accepturum à Confelfario congruam medici-
nam: aut fe pofiturum obicem diuinæ gratiæ. Quæ funt ex-
pla Sylu. in verbo Confelfion. quæft. nona in fine.

Iam quod tertium cafum addere videtur Nauarrus: in-
quiens eum qui prauam habet confuetudinem peccandi, te-
neri illam explicare, vt ftatus ipfius Confelfatio innotefcat,
& eis debita pœnitentiam poffit iniungere; nõ eft fic accipiend-
um, quali tale quid absolute fit de neceffitate. Neque enim
(vt Canus ait in relect. De pœnit. par. 6.) neceffe eft Pœnitentes
macerare de recidijto malitiæ habente confuetudinem in ge-
nerali erga Deum benefactorem in gratitudine, cum cer-
natur in omni peccato, fic & generalis inobedientia:
fatis intelligitur à Confelfario per confefionem peccato-
rum, quantumuis ea non exprimat. Quamquam, vt ille
fubiungit, confilium optimum eft, reciduum eft & peccan-
di confuetudinem explicare Confelfario: non folum ob ve-
recundiam cuius fructus in confefione maximus eft: verum
etiam ob remedium: quoniam aliter fimplici febit, aliter
hæcitas medetur. Neque negandum eft, quin Pœnitens te-
neatur neceffario refpondere Confelfario fecundum con-
fuetudinem receptam vt certior fiat, interroganti. An ipfe
cum debita difpofitione, nempe cum dolore fufficienti, &
firmo emendationis propofito ad confefionem accedere re-
ciduum enim arguit tale propofitum effe infirmum, Con-
felfariique iudicij mutat. Autan perfiftat in aliqua pro-
pinqua occasione peccandi mortaliter: Confelfarius enim
de iis quæ abfolutionem impedire poffunt, tenetur fe infor-
mare: & confequenter Pœnitens tenetur illi refpondere, ita
quam iufta ac debita interroganti pro iudicij autoritate
qua fungitur. Immo & confuetudinem ipfam vltro detegere
debet, fi aduerterit, fe alioqui non accepturum medicinam
congruam.

Admonitio de circumftantijs in particulari.

SECTIO IV.

139. Quod hic à nobis inftitutum noftum exigit, vt à genera-
libus ad particularia descendentes, doceamus de vna-
quaque circumftantia, An in confefione exprimi debeat nec-
ne, requirit doctrinam in fequen. lib. 14. De o iunante, traden-
dam proprio loco, explicando in particulari quænam auge-
ant vel minuant; fiue in finitum, fiue in infinitum: & quæ
mutando fpeciem ac quæ intra eandem fpeciem; quibus cog-
nitis nemo eft quin poffit per hæcenus dicta ftatuere quæ-
nam ex illis fint, aut non fint, de neceffitate in confefione
exprimendæ, maxime ad iudicium eorum quæ Nauarri
habet in Enchir. cap. 6.

Interea tamen illud paucis monendum eft, de peccatorum
numero, fic & de fpecie, ex circumftantijs iudicari per re-
pugnantiã ad rectam rationem qua inftitunt in ea ipfa pec-
cata. Itaque nõ dicimus tria furti, actum eum quo quis fur-
ripit rem ad tres homines pertinentem, quia obiectum per
quod pugnat cum recta ratione, non funt tres homines, fed
res aliena, quæ vna eft. Dicimus autem tres de ractiones ef-
fe, oblocutionem eam qua quis trium hominum famam læ-
dit: & tria homicidia, vnam catapulta difpofitionem, quæ
quis tres homines occidit; quia homo eft obiectum ex quo
tales actus habent quod repugnent rectæ rationi. Sic etiam
dicimus diuinationes per aquam & per ignem non diftin-
gui fpecie in genere moris, quia illæ ex aqua & igne per quæ
differunt

differunt, non accipiunt suam dissonantiam à recta ratione. Dicimus similiter non distingui specie facta quibus surrepti sunt boues, equi, vestes, aurum, & huiusmodi alia: quoniam illa ex his secundum suam naturam sumptis non habent quod recte rationi repugnent, sed secundum illud quod sunt alienum pecuniâ æstimabile, in quo omnia prædicta facta sunt vnus speciei. Dispositionem verò bombardæ quâ quis nefariè occidit patrem in templo, dicimus tria peccata specie distincta: quia homo, pater, & locus sacer, quorum singulorum respectu, illa repugnat recte rationi, differunt inter se specie in genere morum.

140. Non erit etiam abs re, pro remedio difficultatis satis frequentis, addere quod Henriquez in *Institut. moralis Theologiæ lib. 5. cap. 8. §. 2.* habet his verbis: Rustici qui nesciunt discernere species morales aut numerum; sed grosso modo confitentur, explicantes grauiores quasdam circumstantias & tempus peccati confiteri, quia amplius à Parocho indocto non interrogantur, hi non sunt cogendi repetere totius vitæ confessiones. In quam sententiam Bartholomæus Medina in *Institut. Confessoriorum lib. 2. cap. 8. sub finem* ait, illum quidem qui ex proposito omiserit confiteri peccatorum suorum numerum, teneri ad iterationem confessionis: alium vero non item, si paratus erat quantum posset eum dicere, quando à Confessario interrogaretur. Sufficere enim, si confiteatur de negligentia, quam in eo commiserit, & numerum peccatorum mortalium, de quibus confessus est indicet quantum poterit commode reminisci. Quamquam vt meritò ille addit, tutius est generalem confessionem de omnibus peccatis admissis intituere.

Postremum dubium est, An oblitus confiteri circumstantiam de necessitate confitentem, teneatur simul cum ea iterum confiteri peccatum quod illa aggravauit; an verò sufficiat illam solum confiteri, nõ detestò aliter eam peccato.

141. **H**oc fusè tractat Nauar. ad princip. cap. consideres. De poenitentia dist. 5. à num. 104. ad 17. & paucis totam illius solutionem attingit in *Enchir. cap. 6. sub finem*; in quibus satis esse confiteri circumstantiam; vt si quis iurauerit se non furaturum, non occisurum, non blasphematurum; & cum in talia peccata incurrisset de illis confitens, non meminit dicere se de ijs non committendis iuramentum præstitisse; satis illi erit postea confiteri, dicendo se ter licita iuramenta transgressum aut se fecisse tria peccata que iurauerat se non facturum: nisi fortè talis esset circumstantia, cuius malitia intelligi non posset in sua specie non declarato peccato iam confessio: vt si quis in Ecclesia homicidium perpetrasset; speciem facile legij in eo commissi declarare non posset, non declarato ipso homicidij peccato.

142. Huius doctrinæ potissimum fundamentum est, quod negari non possit quin is legitime confessus sit, qui peccatum suum declarauit omisâ per obliuionem inuincibilem illius circumstantiâ, non secus ac omisio alio peccato: quandoquidem propria & specialis malitia peccati potest plenè innotescere absque illius circumstantia, quæ accidentaliter ei est. Neque obstat quod status Poenitentis, ea confessione non intelligatur tam malus esse, quam reuera sit; quia id ipsum similiter contingit ex obliuione aliorum peccatorum mortalium. Sicut igitur omisio per obliuionem inuincibilem vno peccato, non est necesse iterare cæterorum confessionem; ita nec omisâ circumstantiâ, necesse est iterare confessionem peccati in ea secundum suam speciem & numerum sufficienter manifestati. Quod si quis urgeat rationem circumstantiæ postulare, vt ad illius declarationem intelligatur in specie id, cuius est circumstantia: negandum est tale quid postulare: quod Nauar. ad memoratum principium numer. 108. ex eo confirmat, quod is qui facit opus genere suo bonum, & ex aliqua tantum circumstantia malum est mortaliter, satis faciat confessionem, dicendo in genere se fecisse aliquod opus de se bonum, sed quod tali circumstantia mortaliter mala vestiat: vt qui pauperi dedit elemosinam, vt ipsum induceret ad perpetrandum homicidium, satis faceret confitendo se fecisse bonum opus, vt induceret alium ad perpetrandum homicidium: nec est necesse, vt specificet illud bonum opus fuisse elemosinam: & ita de similibus, in quibus malitia non tenet se ex parte actus, sed tota pendet ex circum-

stantia: quam specificare proinde sufficit. Simili ergo modo quia peccatum iam sufficienti confessione deletum, tacitè per obliuionem ipsius mortali circumstantiâ, nihil attinet ad huius malitiam, quam habet totam ex eo, quod de se repugnet rationi; non verò ex eo, quod actui, siue bono siue malo accidit. Quia inquam, hoc ita est, nec necesse est peccatum iam ritè confessum iteratò confiteri, sit vt ad debitam confessionem circumstantiæ etiam mutantis speciem, omisâ ex obliuione, necessarium non sit actum peccati iam confessi, cuius erat circumstantia, declarare in sua specie: sed satis sit dicere v.g. duodecies violauit licitum iuramentum quod oblitus eram dicere in alia mea confessione. Quinimo ob eam rationem, cum simul in mentem venerunt peccatum & circumstantia, potest de illis tanquam de duobus diuersis peccatis fieri confessio, nec obligatio est vnum confiteri; valentius circumstantiam: quod alius citatis lic. N. Henrici. notat. li. 5. cap. 5. §. 4.

143. Aduerte autem, quia oblitum confessio facienda est perinde, ac facta fuisset si ea in memoriam venissent cum alijs ante confessis; si circumstantiæ oblitæ plures fuerint inter se diuersæ speciei; pura peritij, violationis voti, contaminationis facti, eas esse exprimendas non tantum secundum numerum sed etiam secundum speciem suam, perinde ac peccata oblitæ: quia ad illarum perinde atque ad horum, confessionem obligamur. Sic ergo quia scandalum formale (quo quis peccatum aliquod dicit vel facit eo animo vt alium inducat ad perpetrandum peccatum mortale) trahitur ad speciem illius peccati quod intenditur ac proponitur proficere ad illius sufficientem explanationem in confessione, tenetur Poenitens non solum dicere quod voluerit inducere alium ad peccatum mortale: sed etiam exprimere debet in specie ad quod mortale: vt ad homicidium, vel blasphemiam, vel aliud. Ita Nauar. in *Enchirid. capite sexto numero* 19.

CAPVT V.

Deiis, per qua Confessio Sacramentalis redditur inualida, seu inefficax ad peccatorum remissionem.

SVM MARI VM.

144. Confessio valida inualida, informis, formata, que sit.
145. Defectus ex parte Confessarii, quibus confessio Sacramentalis redditur inualida.
146. De defectibus specialiter, attentionis & intentionis, ac prolationis verborum Sacramentalium.
147. De defectu vsus rationis in Poenitente, & defectu ex aminis conscientia.
148. De defectu sufficientis (saltem attritionis).
149. Quando confessio sit inualida ex malo fine, vel ex mutatione Confessarij.
150. Defectus integritatis confessionis reddens ipsam inualidam, quomodo contingat.
151. Iusta causa illum excusans.
152. Cuiusmodi est obliuio, aut ignorantia inuincibilis.
153. Non tenetur iterare totam confessionem si qui de aliquo peccato confessus non est, eo quod nescires esse mortale: nec is qui non declarauit suorum peccatorum numerum, nesciens id esse necessarium.
154. Altera causa excusans est necessitas seu impotencia.
155. Exempla de ignaro idiomatis, & de patiente deliquitum, & de naufragantibus.
156. Tertia causa iusta, periculum grauis damni imminens ex confessione peccati.
157. Quod in hac re conferri debeat graue damnum.
158. Ratio cauendi tale damnum.
159. Iusta causa faciens aliquod peccatum, non excusans ab obligatione confitendi de alijs.
160. Casus in quibus licet in confessione reuelare complicem.
161. Non est iusta causa ascendendi peccatum, quod Confessarius minoris, quam antea faciet confitentem.
162. Iusta causa ascendendi peccatum in confessione est, ne Sacramentalis sigillum violetur.
163. Defectus propositi confitendi reddit confessionem inualidam.
164. Admonitio de modo iterandi confessionem factam inualidam.